

Analyse ABØ

ANALYSENOTAT 1/2024

Langtids-NEETs i Akershus, Buskerud, Østfold og Oslo

Registerdatabasert analyse

25.01.2024

Tittel: Analysenotat 1/2024: Langtids-NEETs i Akershus, Buskerud, Østfold og Oslo

Type dokument: Analysenotat

Eier/virksomhet: Analyse i Akershus, Buskerud og Østfold kommunalt oppgavefelleskap

Forfatter: André Hansen

Første gang opprettet: 02.01.2024

Sist oppdatert/versjoner: 25.01.2024

[Analyse og statistikk for Akershus, Buskerud og Østfold - Akershus fylkeskommune \(afk.no\)](#)

Innhold

1 Sammendrag.....	4
2 Gjennomgang av tidligere litteratur og forskning	5
3 Metode	6
3.1 Regresjonsanalyse	6
3.2 Data	7
4 Forskjellene i fylkene og Oslo	8
4.1 Østfold	10
4.2 Buskerud	11
4.3 Akershus	11
4.4 Oppsummering av funn	12
5 Regresjonsanalyse av langtids-NEETs.....	12
6 Anbefalinger	13
7 Veien videre.....	15
8 Bibliografi.....	16

1 Sammendrag

Denne rapporten er en gjennomgang av relevant litteratur og utforskende dataanalyse i den registerbaserte analysetjenesten microdata.no på NEET-tematikken. Rapporten undersøker forskjellene i fylkene og danner faktagrunnlag og hypoteser for videre arbeid. Utenforsksbegrepet NEETs omfatter personer mellom 15 og 29 år som ikke er i utdanning, arbeid eller tiltak. Begrepet omfatter også de som mottar ytelser.

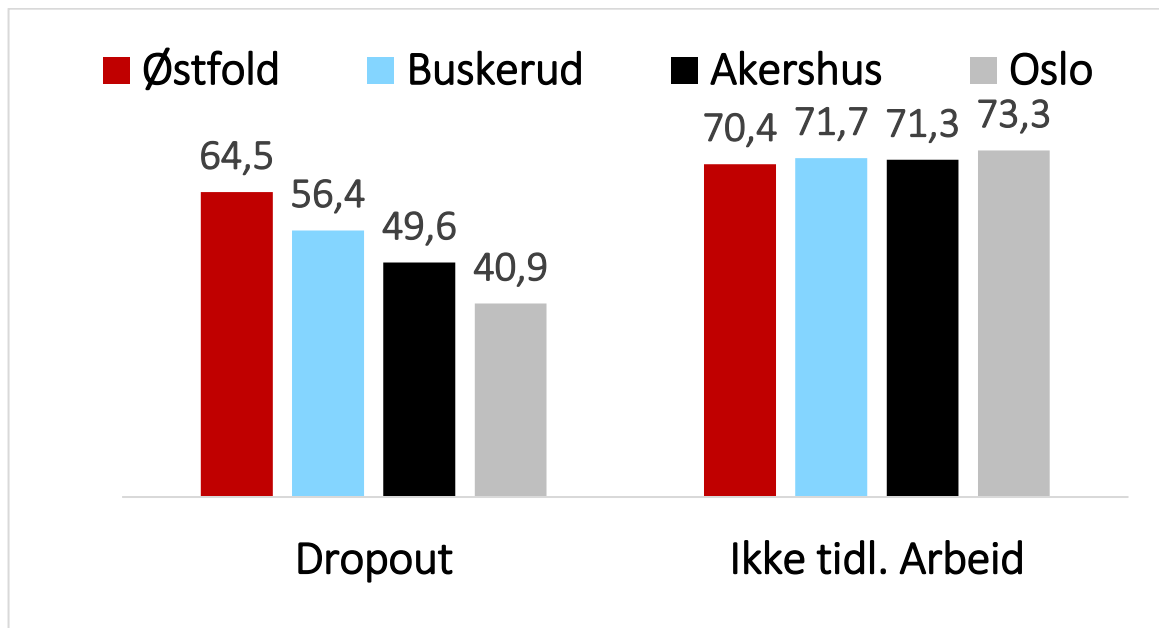
Omtrent 9 750 personer i Akershus, Buskerud og Østfold mellom 15 og 29 år er ikke i jobb, utdanning eller på tiltak, og har vært i denne situasjonen i 2 år eller lenger. Tidligere forskning har vist at denne gruppen, kalt langtids-NEETs, kan oppleve betydelige utfordringer med fremtidig arbeid, lønn og ytelser (Normann & Hetland, 2021). I dette statistikknotatet refereres de til som langtids-NEETs (ikke i arbeid, utdanning eller tiltak i 2 år eller lenger).

Alle NEETs står spesielt i fare for sosial eksklusjon, dårlig helse og har høyere risiko for å bli kriminelle (Ballo & Alecu, 2023). I motsetning til de som har vært NEET i mindre enn 2 år, opplever de som er langtids-NEETs vanligvis større utfordringer, som inntektstap og høyere andel av inntekt fra stønader. Dette skyldes at noen i korttids-NEET-status kanskje tar friår eller venter på å starte jobb eller studier. Derfor har vi valgt å fokusere på langtids-NEETs og undersøke årsakssammenhenger ved hjelp av registerdata fra microdata.no. Vi har funnet betydelige sammenhenger mellom følgende faktorer og det å være langtids-NEET:

- Å «droppe ut» av skolen (begynne, men ikke fullføre vgs)
- Ikke ha tidligere arbeidserfaring
- Tidligere barnevernssaker
- Sosial bakgrunn (foreldrenes utdanningsnivå)
- Innvandring

Sammenhengen mellom manglende arbeidserfaring og det å bli langtids-NEET er tydelig og gjelder i alle fylker, med små variasjoner. I alle 3 fylkene og Oslo har over 70 prosent av langtids-NEETs ingen tidligere arbeidserfaring (se høyre figur 1). Sammenlignet med dette har 60 prosent av de som ikke er langtids-NEETs, arbeidserfaring i alle fylkene. Likevel ser vi betydelige forskjeller mellom fylkene når det gjelder de som ikke har fullført videregående skole (drop-outs). I Oslo og Akershus har under og godt under 50 prosent av langtids-NEETs droppet ut. Mens over og godt over 50 prosent i Buskerud og Østfold har opplevd det samme.

Figur 1: Langtids-NEET som har påbegynt men ikke fulført vgs og/eller ikke har tidligere arbeidserfaring

2 Gjennomgang av tidligere litteratur og forskning

Selv om NEET er et internasjonalt begrep og det foreligger mye litteratur globalt på emnet, har vi valgt å forholde oss litteratur som omhandler Norge. Dette grunnet særegne trekk med norske NEETs som ikke er til å finne igjen i andre OECD-land. Eksempelvis har vi en stor andel NEETs som er «inaktive, uten at årsaken er kjent», til motsetning til mange andre OECD-land hvor majoriteten ofte er arbeidssøkere (Fyhn, Radlick, & Sveinsdottir, 2021, s. 10). Videre argumenterer Fyhn et al., at begrepet NEET tar alle over en kam og er en altfor bred kategori (s. 9). Med andre ord, vi blander person 1, som tar seg friår før studier, mens person 2 havner i en varig sårbar situasjon av for eksempel helsemessige årsaker (Vogt, 2017). Derfor har vi valgt å forholde oss til funnene i rapporten til Norman og Hetland (2021) som påpeker at det er de som har vært i NEET-status i over 2 år som har store konsekvenser for sin fremtidige inntekt og yrkestilknytting.

Videre har vi i registerdata og annen forskning som omhandler NEETs generelt funnet fellestrekk for NEETs mellom 15 og 29 år. Disse er som følger:

- Omfanget av NEETs er likt for kvinner og menn, unntatt blant innvandrere hvor andelen er høyere blant kvinner blant langtids-NEETs
- Innvandrere er oftere NEETs enn befolkningen ellers
- Sosial bakgrunn har en sammenheng med det å bli NEET

I Norge er omfanget av NEETs likt blant kvinner og menn. Dette er i kontrast til normalen i OECD-land hvor kvinner har desidert høyest andel med NEET-status. Spesielt gjelder det inaktive-NEETs, som veldig typisk også er langtids-NEETs hvor det er hele 17,3 prosent av kvinner som omfattes av denne statusen mens samme statusen kun omfatter 6,4 prosent av menn i aldersgruppen 25-29 år (OECD, 2021). Dette forklares best med stor grad av tilgang på barnehager og kortere foreldrepermisjon i Norge sammenlignet med andre OECD-land, i tillegg til generelt høyere arbeidsdeltagelse på tvers av aldersgrupper (Fyhn, Radlick, & Sveinsdottir, 2021, s. 19).

3 Metode

Metodekapitlet gir innsikt i tilnærmingen og analysemetodene som er benyttet for å utforske langtids-NEETs. Analysen omfatter deskriptive analyser og regresjonsanalyser rettet mot å identifisere signifikante sammenhenger mellom variabler og langtids-NEET-status. Med andre ord, en utforskende dataanalyse, hvor tilnærmingen til data er fleksibel i søk av nye mønstre uavhengig av forventningene fra tidligere litteratur. Spesielt med tanke på den geografiske dimensjonen som tidligere forskning omtaler i liten grad.

Som en metode er utforskende dataanalyse en uformell prosess uten rigide regler slik Gromelund og Wickham (2017) påpeker. Fremfor alt er hensikten med denne metoden å bevisstgjøre og det å fremheve verdifulle egenskaper i tilgjengelig datamateriale. Idéen bak metoden er å unngå å utelukkende følge forhåndsdefinerte teoretiske antagelser og i spor av tidligere forskning. Derfor er metoden også abduktiv og skiller seg tydelig fra den klassiske kvantitative, deduktive nullhypotese-testen. Det er likevel tatt inn enkle regresjoner som tester sammenhengene og derfor noe validering, men det innebærer ikke teoretisk sammenheng mellom variablene slik som i bekreftende dataanalyse (Ho, 2010, s. 18).

Målsettingen er derfor å maksimere datautnyttelsen uten å måtte forholde seg til et forhåndsutvalgt sett med hypoteser og teorier (Jebb, Parrington, & Woo, 2017, s. 271). De Mast og Kemper (2009) argumenterer at prinsippene for utforskende dataanalyse er å presentere, indentifisere og tolke tilgjengelig data. Dette gir oss en fleksibel tilnærming i møte med dataene, til motsetning til ren hypotesebesvarelse. Hensikten er derfor annerledes, å skape, generere hypoteser, fremfor å besvare de. På denne måten frigjør vi oss fra tidligere arbeid i mye større grad og følger en mer datasentrisk tilnærming. Dette betyr ikke at litteratur er utelukket, tvert imot så benyttes den til orientering, men ikke til forhåndsutvalgte hypoteser slik som i bekreftende analyser.

Først utforsket vi registerdataen via microdata.no ved å anvende deskriptive analyser. Dette gir en helhetlig oversikt av langtids-NEET-populasjonen og deres kjennetegn. Deretter gjorde vi regresjonsanalyser, hvor fokus ligger på å avdekke signifikante sammenhenger mellom langtids-NEET-status og variabler som dropouts, tidligere arbeidserfaring, barnevernssaker, sosial bakgrunn og innvandring. Analysen retter også søkelyset mot forskjeller og variasjoner på fylkesnivå, og vi tar hensyn til eventuelle begrensninger knyttet til datasettet. Sluttmålet er å presentere innsikt i metodikken som ligger til grunn for analysene og å etablere tolkningsgrunnlag av funnene i påfølgende kapitler.

3.1 Regresjonsanalyse

I analysen benytter vi "regress"-kommandoen i microdata.no for å utføre en ordinær lineær regresjonsanalyse (OLS) i microdata.no (Sikt & SSB, 2022). Denne analysen er passende når den avhengige variabelen er kontinuerlig, som for eksempel inntekt. Syntaxen for kommandoen er enkel, med den avhengige variabelen først, etterfulgt av forklaringsvariablene. Regresjonsanalysen tar sikte på å estimere marginaleffekter av uavhengige variabler på den avhengige variabelen. Marginaleffekten måler hvor mye den avhengige variabelen estimeres å endre seg hvis en uavhengig variabel øker med én måleenhet. Den matematiske representasjonen av en lineær regresjonsmodell er:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_n X_n + \varepsilon$$

Her er Y den avhengige variabelen, X_1, X_2, \dots, X_n er uavhengige variabler, β_0 er konstantleddet, $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_n$ er koeffisientene som representerer marginaleffektene, og ε er feilleddet.

Tolkningen av regresjonsresultatene vurderes ved å studere forklaringskraften til modellen og signifikansverdiene for hver variabel. "Justert R^2 " gir en indikasjon på hvor mye av variasjonen i den avhengige variabelen som forklares av de uavhengige variablene. En høy verdi, nærmere 1, er ønskelig. " $P > |t|$ " for hver variabel angir sannsynligheten for at t-verdien, som måler signifikans, er et resultat av tilfeldighet. Lavere verdier er indikative for signifikans.

Eksempelet nedenfor (tabell 1) illustrerer resultatene av en regresjonskjøring i microdata.no. Tallene i den nedre delen korresponderer med variablene, mens tallene øverst gir innsikt i analysemodellen som helhet. Denne tilnærmingen gir verdifull innsikt i hvordan ulike variabler påvirker den avhengige variabelen og bidrar til å forklare variasjonen i datasettet.

Tabell 1: Resultatene i regresjonsanalysen

Alle >> regress neet21021 tidlarb dropout barnevern innvandrer sosbakg						
Kilde	SS	df	MS	Antall Obs		874626
Modell	19002,45	5	380,5	F(5, 874625)		11289,0775
Residual	29478,7	8,74625x10 ⁵	0,0337	R ²		0,06062
Total	31381,2	8,7463x10 ⁵	0,03587	Justert R ²		0,06061
				Root MSE		0,18358
neet2021	Coef.	Std.feil	t	P>[t]	[95% Konf.	intervall]
tidlarb	-0,07327	0,00042	-171,3	0	-0,07411	-0,07243
dropout	0,07292	0,00043	168,25	0	0,07207	0,07377
barnevern	0,03123	0,00116	26,8567	0	0,02895	0,03351
innvandrer	0,01989	0,00077	25,6743	0	0,01837	0,02141
sosbakg	0,01647	0,00023	70,2551	0	0,01601	0,01693
Konst	0,01685	0,00062	26,883	0	0,01562	0,01807

3.2 Data

Analysenotatet baserer seg i all hovedsak på et nøye utvalgt subsett fra norsk registerdata tilgjengelig gjennom analysetjenesten microdata.no (Hansen, 2024). Det vil si, en analyse og statistiktjeneste hvor mange offentlige registre tillater oss å lage aggregater basert på bakenforliggende informasjon ned på personnivå. Perioden som har vært undersøkt er fra 2016 og 2021.

Vår hovedvariabel er langtids-NEET, denne er definert på følgende måte: De som ikke har registrert noen formelle kurs, utdanning, tiltak eller arbeidstid og yrkesinntekt i 2 år eller lengre. Yrkesinntekten er da begrenset til under en fjerdedels grunnbeløp for det året som omhandles. Dette er fordi grunnbeløp justeres hvert år. Et fjerdedels grunnbeløp er også vurdert som så lavt, at det ikke kan tolkes som en fullverdig arbeidstilknytting. Videre, er det viktig å poengtere at utdanningsregisteret ikke omfatter uoffisielle kurs og/eller trening. Dette innebærer en viss grad av NEETs som faller i en gråsoner hvor det kan være noen få deltagere på kurs relatert til fremtidig

yrkestilknytting som likevel er uformelle. Dette betyr at dataene er så presise som de kan bli og avvikene som forekommer er minimale.

4 Forskjellene i fylkene og Oslo

Dersom vi sammenligner den vanlige NEET-betegnelsen som inkluderer de som er i statusen en kort periode med langtids-NEETs, ser vi forskjeller blant fylkene og Oslo. Noen av de tydeligste trekkene som kan trekkes fram er:

- Andelen NEETs er høyere blant innvandrere enn i øvrig befolkning
- Høyere andel kvinner blant innvandrere
- Høyere andel menn blant øvrig befolkning
- Andelen langtids-NEETs er høyest i Østfold og Buskerud (tabell 2)
- Over halvparten av alle NEETs er langtids-NEETs i Østfold og Buskerud

Tabell 2: Andel NEETs og Langtids-NEETs blant hele befolkningen etter kjønn

Geografi	NEET	Langtids-NEET	L-NEET Kvinne	L-NEET Mann
Akershus	9,8	4,7	5	4,4
Buskerud	10,6	5,5	6,1	5
Østfold	11,6	6,2	6,7	5,8
Oslo	10,4	4,3	4,3	4,2
Landet	9,3	3,5	5	4,5

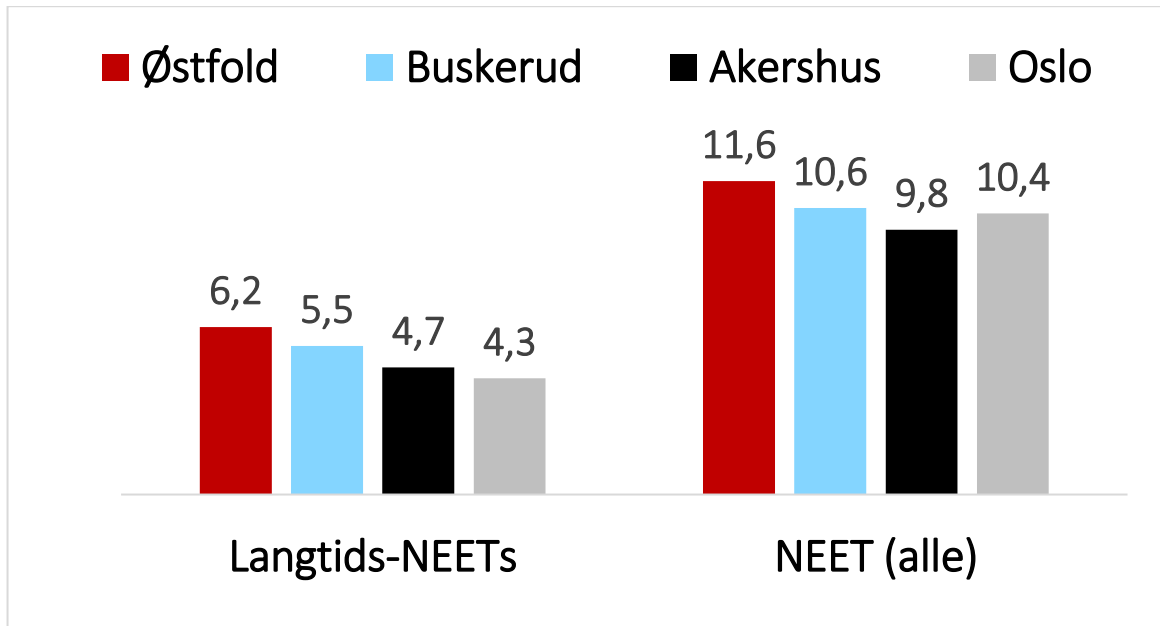
Innvandrere er oftere NEETs enn øvrig befolkning, med 21,6 mot 7,4 prosent (Norge totalt). Oslo troner statistikken for andelen innvandrere som er NEETs generelt, men ligger under landet for langtids-NEETs (Tabell 3).

Tabell 3: Andel NEETs og Langtids-NEETs blant innvandrere og øvrig befolkning

Geografi	NEET Øvrig Befolkning	NEET Innvandrere	L-NEET Øvrig Befolkning	L-NEET Innvandrere
Akershus	7,4	19,3	3,5	10,6
Buskerud	7,9	18,6	4,4	10,5
Østfold	9,3	19,6	5,3	11,3
Oslo	6,2	22,9	2,5	12,1
Landet	7,4	21,6	3,4	12,8

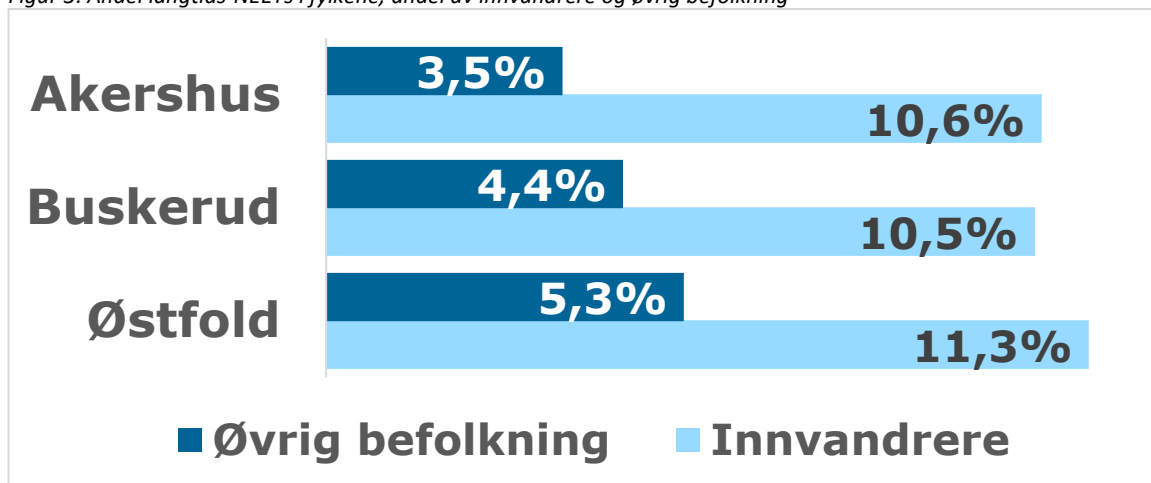
Majoriteten av NEETs i Østfold og Buskerud har langtids-NEET-status, mens det er annerledes i Akershus og Oslo. Det er 10,4 prosent NEETs i Oslo blant de mellom 15-29 år, mens 4,3 prosent i samme aldersgruppe er langtids-NEETs. Akershus har 9,8 prosent total NEETs og 4,7 prosent langtids-NEETs. Sammenligner vi med Østfold, som har 11,6 prosent av alle NEETs og 6,2 prosent langtids-NEETs, er det tydelig at det er høyere andel langtids-NEETs i Østfold.

Figur 2: Andel alle-NEETs og langtids-NEETs i Østfold, Buskerud, Akershus og Oslo fylkene mellom 15-29 år.

Fyhn et al., (2021) argumenterer at Innvandererstatus har en høy risiko for å bli NEET, særlig kombinert med foreldrenes utdanningsnivå og ankomsttid til landet. Vi har blant annet også bekreftet dette i våre regresjonsanalyser. Videre har vi observert ved bruk av registerdata at langtids-NEETs har en tendens til å slå forskjellig ut i fylkene og Oslo. Hovedstaden har en høyere andel NEETs blant innvandrere. Det skal legges merke til at det er høyere andel NEETs blant innvandrere enn øvrig befolkning- uavhengig av varighet i alle fylker og Oslo. Samtidig har Østfold høyere andel langtids-NEETs blant øvrig befolkning og vestligfødte innvandrere sammenlignet med Akershus og Oslo. I likhet med tidligere studier, kan vi også se at det er flest kvinner blant innvandrerne som er langtids-NEETs, mens det er flere menn blant øvrig befolkning. Dette balanserer seg ut når vi blander innvandrere og øvrig befolkning sammen hvor forskjellen på landsbasis kun er en halv prosent større blant kvinner.

Figur 3: Andel langtids-NEETs i fylkene, andel av innvandrere og øvrig befolkning

4.1 Østfold

Av fylkene omfattet av denne rapporten er Østfold fylket med høyest andel NEET, både totalt og blant langtids-NEETs. Det er også høyere andel menn blant langtids-NEETs i Østfold enn i andre fylker, og langtids-NEETs er noe eldre enn i andre regioner. Det er også høy andel innvandrere som er NEETs og langtids-NEETs, men lavere enn i de andre fylkene og Oslo.

Blant fylkene er det Østfold som har noe høyere andel langtids-NEETs, dette innebærer at en stor andel av befolkningen har ingen eller løs tilknytning til arbeidslivet sammenlignet med de andre fylkene og Oslo. Samtidig, er det en større andel menn enn i de andre fylkene og landet ellers. I Norge totalt er 48,7 prosent av langtids-NEETs menn, mens i Østfold er det 49,3.

Videre er andelen innvandrere som er langtids-NEETs lavere i Østfold enn ellers i landet. Andelen i Østfold ligger på 11,3 prosent, mens Norge totalt ligger på 12,9 prosent. Samtidig er andelen i øvrig befolkning høyere, 5,3 prosent i Østfold mot 3,4 prosent i landet.

Aldersfordelingen er enda noe mer forskjøvet mot de eldre aldersgruppene enn ellers i landet, i Østfold er det 10,2 prosent over 25 år som er langtids-NEETs mens det er 7,1 prosent ellers i landet. Det skal likevel understrekes at det ikke er færre blant langtids-NEETs blant de under 25 år i Østfold heller, den andelen ligger på 4 i Østfold og 3,2 i landet ellers.

Det er med andre ord forskjeller på hvordan langtids-NEETs fordeler seg i Østfold mot resten av landet. Samtidig foreligger det ikke bevis for at langtids-NEETs er noen homogen gruppe, men er et bredere fenomen også i Østfold. Det er heller andre kjennetegn som for eksempel ikke å ha fullført VGS og eller ikke ha hatt tidligere arbeid som er fremtredende. Med ikke fullført VGS som den tydeligste faktoren i Østfold sammenlignet med de andre fylkene og ikke ha hatt tidligere arbeid som mindre tydelig enn i andre fylker, men likevel signifikant. Det skal til slutt også understrekes at blant fylkene i rapporten og Oslo har Østfold høyest andel langtids-NEETs av alle NEETs. Med andre ord, så er det langtids-NEET-problematikken som er mest kritisk i Østfold. 53,4 prosent av NEETs i Østfold er langtids-NEETs til sammenligning har Oslo en andel på 41,3 prosent.

4.2 Buskerud

Blant fylkene i dette analysenotatet finner vi nest høyest andel NEETs (10,5 prosent) og langtids-NEETs (5,5 prosent) i Buskerud. Til motsetning til mer sentrale områder som Akershus og Oslo har Buskerud en noe høyere andel langtids-Neets (tabell 2).

Blant de tidligere Viken-fylkene har Buskerud nest høyest andel NEETs i befolkningen (16-29 år). Andelen innvandrere som er langtids-NEETs er 10,5 prosent, hvilket er 0,8 prosentpoeng lavere enn i Østfold 0,1 prosentpoeng lavere enn i Akershus og 1,6 prosentpoeng lavere enn i Oslo. Samtidig er den øvrige befolkningen i Buskerud i større grad i kategorien langtids-NEET med 4,4 prosent mot 3,5 i Akershus og 2,5 i Oslo. Ellers i landet er 12,9 prosent av alle innvandrere i aldersgruppen 16-29 år langtids-NEETs, noe som er vesentlig høyere enn for innvandrerne i Buskerud.

I likhet med andre fylker er ikke å ha fullført VGS og eller ikke hatt tidligere arbeid en viktig faktor i syklusen til mange som ble langtids-NEETs i Buskerud. 56,4 prosent av alle langtids-NEETs droppet ut av skolen i fylke, det er nesten 8 prosentpoeng mindre enn blant de i samme kategori i Østfold, men 16 prosentpoeng mer enn i Oslo. Med andre ord, problematikken i Oslo er annerledes, der er langtids-NEETs yngre og oftere fra utlandet. Buskerud ligner sånn sett mer på Østfold, hvor snittalderen er høyere og omfanget av NEETs blant innvandrere er lavere enn ellers i landet, selv om den fortsatt er høyere enn for øvrig befolkning.

4.3 Akershus

Akershus har lavest andel NEETs blant fylkene i analysenotatet og lavere andel enn Oslo. Samtidig, er det litt høyere andel langtids-NEETs i Akershus enn i Oslo og mindre enn i Buskerud og Østfold. Akershus sine NEET ligger lavere solid under snittet for landet, er noe yngre og lavere andel blant innvandrere.

Det var om lag 1900 innvandrere som var langtids-NEETs i Akershus i 2021 og 2700 blant øvrig befolkning. Til sammenligning var det om lag 900 innvandrere og 1900 blant øvrig befolkning som er langtids-NEETs i Østfold. Det er likevel viktigere å se på andelen av innvandrerne som er langtids-NEETs når en sammenligner fylker. Av innvandrerne i Akershus er det 10,6 prosent langtids-NEETs mot 11,3 i Østfold og 12,8 prosent i snitt i landet. Videre er det færrest drop-outs i Akershus blant fylkene i denne analysen, det antydtes at det kan ha en sammenheng med at fylket har flere innvandrere (som ikke har gått på VGS i det hele tatt). Innvandrerbefolkningens omfang og sammensetning varierer mellom fylkene og kan være forklaringer på noen av forskjellene vi ser. Dette har vi ikke undersøkt nærmere i denne analysen, men er noe man kan gjøre videre analyser av.

Når det gjelder langtids-NEETs som ikke har hatt tidligere arbeidserfaring er det lite forskjell mellom fylkene og Oslo. Vi ønsker likevel å fremheve dette som en viktig faktor også i Akershus hvor andelen for langtids-NEETs uten tidligere arbeidserfaring er på 71,3 prosent (Samtidig er andelen av de som ikke er langtids-NEETs som har hatt arbeidserfaring 54,9 prosent. Dette den laveste andelen av områdene i analysen, og Oslo ligger på hele 71 prosent arbeidserfaring blant de ikke er langtids-NEETs

4.4 Oppsummering av funn

Analysen av registerdataen, gjennom microdata.no, begynte med deskriptive analyser for å skaffe en helhetlig oversikt over langtids-NEET-populasjonen og deres karakteristika. Deretter ble regresjonsanalyser utført for å undersøke mulige sammenhenger mellom langtids-NEET-status og variabler som dropouts (de som har påbegynt vgs, ikke fullført), tidligere arbeidserfaring, barnevernssaker, sosial bakgrunn og innvandring.

Funnene våre inkluderer at Østfold har den høyeste andelen langtids-NEETs med 6,2 prosent blant de mellom 15-29 år, og 11,6 prosent NEETs i alle varigheter. Oslo har den laveste andelen langtids-NEETs sammenlignet med de andre fylkene i analysen, men er det nest laveste når det gjelder alle NEETs. Videre ble det funnet ut at innvandrere har en tendens til å utgjøre en større andel av NEETs enn blant øvrig befolkning, spesielt innenfor langtids-NEET-kategorien.

Selv om det er generell relevans av å være en dropout, ble det også observert at det er noen svært sannsynlige forskjeller mellom fylkene, fordi andelen fordeler seg ulikt. For eksempel i Østfold har 64,5 prosent av alle langtids-NEETs påbegynt vgs uten å fullføre, mens i Oslo er andelen 40,9 prosent. Dette antyder variasjoner i omstendighetene som kjennetegner langtids-NEETs geografisk sett.

5 Regresjonsanalyse av langtids-NEETs

I denne regresjonsanalysen, utført med "regress"-kommandoen i microdata.no, har vi undersøkt sammenhengen mellom langvarig NEET-status og ulike faktorer som tidligere arbeidserfaring, skoleavbrudd, barnevernssaker, og foreldrenes utdanningsnivå. Analysen, basert på en modell med 874,626 observasjoner, viser at tidligere arbeidserfaring har den mest markante innvirkningen på NEET-status, med en negativ koeffisient på -0.073. Dette indikerer at de uten tidligere arbeidserfaring har en høyere sannsynlighet for å være i langvarig NEET-status. Å være en dropout viser seg å ha en positiv sammenheng med langtids-NEET-status, mens barnevernssaker har en noe mindre sammenheng. Overraskende viser foreldrenes utdanningsnivå ingen signifikant effekt. De lave standardfeilene indikerer høy nøyaktighet i estimatene. Samlet sett gir disse resultatene verdifull innsikt i faktorer som påvirker langvarig NEET-status og bidrar til en dypere forståelse av problemstillingen.

- **Tidligere arbeidserfaring (tidlarb):**
 - Negativ koeffisient på -0.073 indikerer at manglende tidligere arbeidserfaring er sterkt assosiert med langvarig NEET-status.
 - Personer uten tidligere arbeidserfaring har høyere sannsynlighet for å være i langtids-NEET
- **Skoleavbrudd (dropout):**
 - Positiv koeffisient på 0.072 tyder på at personer med skoleavbrudd har økt risiko for langvarig NEET-status.
 - Skoleavbrudd ser ut til å være en betydelig faktor som påvirker NEET-status over tid.
- **Barnevernssaker (barnevern):**
 - Mindre påvirkning med en koeffisient på 0.031, men fortsatt relevant for NEET-status.

- Registrerte barnevernssaker indikerer en viss økning i sannsynligheten for langvarig NEET-status.
- **Sosial bakgrunn (soskbag - foreldrenes utdanningsnivå):**
 - Overraskende viser ingen signifikant effekt i denne analysen.
 - Manglende påvirkning kan indikere kompleksiteter i sammenhengen mellom sosial bakgrunn og NEET-status.
- **P-verdier ($P > |t|$):**
 - Alle variabler har p-verdier på 0, noe som indikerer at de er statistisk signifikante.
 - Styrker påliteligheten av resultatene og støtter hypotesen om at disse variablene har en sammenheng med status som langtids-NEET
- **Standardfeil (std.feil):**
 - Lav standardfeil (mellom 0.0004 og 0.0006) tyder på høy nøyaktighet i estimatene.
 - Resultatene er robuste og pålitelige, styrker gyldigheten av funnene.

6 Anbefalinger

Tidligere forskning og litteratur på unge i utenforskap har i stor grad blitt bekreftet i vår analyse av NEET-temaet i fylke(ne). I motsetning til det meste av den publiserte litteraturen har vi fulgt Normann og Hetlands (2021) spor og valgt langtids-NEETs som målgruppe. Dette er fordi de står overfor større utfordringer når det gjelder inntekt, yrkestilknytning og stønader sammenlignet med de som er NEET for kortere perioder. Regresjonsanalysene viser signifikante sammenhenger som har omhandlet temaet tidligere. Deriblant er fullføring av videregående, tidligere arbeidserfaring, barnevernssaker, sosial bakgrunn og innvandring tydelige risikofaktorer. Samtidig antyder vi noenlunde ulikt sammensatte fylker og sannsynligvis regioner når det kommer til NEET-befolkningen. Det er ulike andeler innvandrere, langtids-NEETs og dropouts. Videre undersøkelser av temaet vil belyse problematikken ytterligere og bidra til å danne et solid beslutningsgrunnlag.

Samtidig er det antydninger i tidligere litteratur i forhold til praktiske tiltak. Ballo (2023) har identifisert viktige funn knyttet til sammenhengen mellom tidlig arbeidserfaring og risikoen for å være NEET (Not in Employment, Education, or Training) senere i livet:

1. Fremme Tidlig Arbeidserfaring:

Oppmuntre og legg til rette for muligheter for tidlig arbeidserfaring, spesielt under ungdomstiden. Dette kan oppnås gjennom samarbeid med lokale bedrifter, praktikantstillinger eller yrkesrettede opplæringsprogrammer (Ballo, 2022).

2. Tilpasset Støtte for Sårbare Grupper:

Anerkjenn at tidlig arbeidserfaring har en sterkere positiv innvirkning på sårbare grupper, som unge som har forlatt skolen tidlig og unge med nedsatt funksjonsevne. Implementer målrettede støtteprogrammer for å sikre at disse gruppene får essensielle ferdigheter og tillit gjennom arbeidserfaring (Ballo, 2022).

Disse anbefalingene tar sikte på å utnytte de positive aspektene ved tidlig arbeidserfaring samtidig som de reduserer potensielle negative konsekvenser, spesielt for de som er i fare for å bli NEET. De understreker også viktigheten av en nyansert tilnærming som tar hensyn til individuelle forskjeller og de utviklingsmessige perspektivene som Ballo presenterer. Videre snakker Fyhn et al (2021) også om ansvarsfraskrivelse i håndtering av de som er i risiko gruppen. Helt spesifikt skriver Fyhn et al., at «ingen av de involverte aktørene evner å gripe helheten i den unges problemstillinger» (ss. 51-52). Derfor skal ytterligere to anbefalinger fra litteraturen også nevnes.

3. Forbedret Samarbeid og Målrettet Kompetanse:

Anerkjenn kompleksiteten i samarbeid på tvers av ulike sektorer og interessenter. For å håndtere utfordringer som oppstår på grunn av ulike mål, prioriteringer og profesjonskulturer, er det avgjørende å identifisere eller utvikle passende samarbeidsmodeller. Disse modellene bør klargjøre forutsetninger, barrierer og fasilitatorer for samarbeid, samt definere felles mål. Begrepene "kasteball" og "forskyvningsproblematikk" understreker risikoen for manglende oppmerksomhet mot de helhetlige behovene til unge individer når flere interessenter svikter å samordne effektivt. Samarbeid bør suppleres med økt kompetanse blant tjenesteleverandører for å håndtere komplekse problemstillinger (Fyhn et al., 2021).

4. Økt Implementeringskunnskap:

Anerkjenn varierende nivåer av kunnskap om implementering blant beslutningstakere og initiativtakere av intervensjoner. Suksessen til et program eller en intervensjon avhenger ofte av kvaliteten på implementeringen. Styrking av implementeringskunnskap involverer bruk av forskningsbaserte rammeverk for å veilede utviklingen og gjennomføringen av intervensjoner. Dette innebærer å strukturere intervensjoner rundt en programteori, involvere nøkkelinteressenter, velge et implementeringsrammeverk (f.eks. RE-AIM (Glasgow, Vogt, & Boles, 1999) eller EPIS (Aarons, Hurlburt, & Horwitz, 2011)) og bestemme omfanget av forskningsinvolvering. Fyhn et al. understreker viktigheten av disse elementene for suksess og bærekraft av intervensjoner, spesielt med tanke på autonomi for lokale myndigheter (2021, ss. 42-43).

7 Veien videre

I dette notatet belyser vi forskjellene i fylkene og Oslo, bakgrunnsvariabler, hendelsesforløp til de som har vært i NEET-status over to år. Dette er en nødvendig differensiering, fordi det generelle begrepet NEET er for bredt og inkluderer de som ikke nødvendigvis har noen utfordringer. Samtidig kan gruppen ytterligere skrelles ned ved en fremtidig analyse med fokus på de som det er mulig å gjøre tiltak for. Eksempelvis kan vi eliminere de som er uføretrygdet eller er håndtert av kriminalomsorgen, som uansett ikke kan få en direkte bistand fra fylkeskommunen. Samtidig kan vi lage statistikk og analyser de som lykkes med å forlate NEET-status og de som ikke gjør det før det har gått 2 år i større detalj.

Deskriptive statistikker viser klare forskjeller mellom innvandrere og øvrig befolkning, og dette bør være et sentralt fokus for mulige tiltak. Dette antyder at det er blant annet mangelfull integrering for enkelte NEETs som kan forklare større innvandrer-andel, og andre utfordringer for andre. Eksempelvis, dekker ikke dette notatet forskjellene mellom dropouts og de som aldri begynte på videregående skole. Regionale forskjeller identifisert på fylkesnivå krever mer innsikt for å forstå hvorfor visse områder skiller seg ut. Dette kan danne grunnlaget for skreddersydde programmer og tiltak som tar hensyn til lokale utfordringer og behov.

Veien videre involverer praktiske tiltak fra fylkesadministrasjoner rettet mot de mest sårbare gruppene. Vi kan i samarbeid med de som sitter med verktøyene for tiltak i forbindelse med NEETs-problematikken diskutere hvordan vi kan tilnærme fremtidige analyser. Målet i «veien videre» er å utvikle effektive strategier for å redusere antallet NEETs, spesielt langtids-NEETs, og skape en mer inkluderende vei inn i utdanning og arbeidsliv.

8 Bibliografi

- Ballo, J. G., & Alecu, A. I. (2023). Predicting stable employment trajectories among young people with disabilities. *Journal of Education and Work* 36(6), ss. 408-425.
doi:10.1080/13639080.2023.2254271
- De Mast, J., & Kemper, B. P. (2009, September 15). Principles of Exploratory Data Analysis in Problem Solving: What Can We Learn from a Well-Known Case? *Quality Engineering*, 21(4), ss. 366-375.
- Fyhn, T., Radlick, R., & Sveinsdottir, V. (2021). *Unge som står utenfor arbeid, opplæring og utdanning. En analyse av unge i NEET-kategorien*. NORCE.
- Glasgow, R. E., Vogt, T. M., & Boles, S. M. (1999, Sep). Evaluating the public health impact of health promotion interventions: the RE-AIM framework. *American Journal of Public Health*, 89(9), ss. 1322-1327.
- Gromelund, G., & Wickham, H. (2017). Exploratory Data Analysis. I G. Gromelund, & H. Wickham, *R for Data Science* (ss. 81-108). Mumbai: O'Reilly Media.
- Hansen, A. (2024). *GitHub Analyse ABO*. Hentet fra microdata.no - scripts:
<https://github.com/AnalyseABO/microdata.no/blob/main/scripts/Skript%20NEET%20ABO.txt>
- Ho, Y. C. (2010). Exploratory data analysis in the context of data mining and resampling. *International Journal of Psychological Research*, 3(1), ss. 9-22.
- Jebb, A., Parrington, S., & Woo, S. E. (2017). Exploratory data analysis as a foundation of inductive research. *Human Resource Management Review*. 27, ss. 265-276.
- Normann, T. M., & Hetland, A. (2021). *Unge som faller utenfor og deres inntektsutvikling*. Statistisk sentralbyrå.
- OECD. (2021). *Education at a Glance*. OECD Publishing, Paris.
- Sikt, & SSB. (2022). *Brukermanual for microdata.no*. Hentet fra microdata.no:
<https://www.microdata.no/wp-content/uploads/2022/04/brukermanual-no-1.pdf>
- Vogt, K. C. (2017). Vår utolmodighet med ungdom. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, ss. 105-119.
doi:DOI: 10.18261/ISSN.1504-291X-2017-01-05
- Aarons, A. G., Hurlburt, M., & Horwitz, S. M. (2011, Jan). Advancing a conceptual model of evidence-based practice implementation in public service sectors. *Administration and Policy in Mental Health*, 38(1), ss. 4-23.

